

11.5.2016

Tienpidon ja liikenteen suunnitelma 2016–2020

1 Johtajan katsaus kauteen 2016–2020

Tienpito ja liikenne ovat olleet viime aikoina valtakunnan politiikan keskiössä. Päättäjät ovat varsin yksimielisesti havahtuneet tieverkon heikkoon kuntokehitykseen. Tulevaisuutta on puolestaan maalailtu maailmanlaajuisestikin varsin urauurtavilla visioilla.

Tieverkon kunnan heikkenemisen pysäyttämiseksi hallitus on päättänyt mittavasta korjausvelkapaketista vuosille 2016–18. Yhteistyössä Liikenneviraston, ministeriön ja elinkeinoelämän kanssa valmisteltiin ohjelma, josta Pirkanmaan korjauskohteita rahoitettiin 22,25 miljoonalla eurolla. Paketti on erittäin tervetullut ja sillä pystytään tieverkon kunnan heikkeneminen väliaikaisesti pysäyttämään.

Lisäksi hallitus on esittänyt 364 miljoonan euron siirtämistä kehittämismomentilta perusväylänpidon korjausvelan vähentämistä, elinkeinoelämää ja liikenneturvallisuutta parantavaan pakettiin. Tähän liittyvää ohjelmaa valmistellaan parhaillaan.

MAL –sopimuskausi päättyi varsin onnistuneesti ja uutta sopimusta kaudelle 2016–2019 on valmistelut hyvässä yhteistyössä Tampereen kaupunkiseudulla.

Kehysriihen päätökset kehittämishankkeiden osalta olivat Pirkanmaan maanteiden kehittämisen näkökulmasta varsin heikot. Rahoitusta ei tärkeinä pitämille kehittämishankkeille osoitettu. Lisäksi kehysriihessä päätettiin perusväylänpidon rahoitukseen kohdistuvista 35 miljoonan euron vuotuisista säästöistä.

Hallitusohjelmassa korostuu digitaalisuus, joka liikennepuolella tulee konkretisoitumaan pilottien ja tietojärjestelmien uudistamisen kautta kohti kokonaan uudenlaista toimintakenttää, jossa avainsanoja ovat liikenne palveluna ja automatisaatio. Lisäksi toimintaamme tulee muuttamaan hallituksen lanseeraama normienpurkutalkoot sekä toistaiseksi vielä päättämättä olevat merkittävät organisatoriset muutokset.

Pirkanmaa on voimakkaasti kehittyvä maakunta, jonka sijainti on kuljetusten kannalta keskeinen. Liikennemäärät täällä lisääntyvät keskimääräistä nopeammalla vauhdilla. Tämän johdosta alueen tieverkon ylläpitoon ja kehittämiseen sijoittaminen on erittäin kannattavaa sekä yksityishenkilöiden liikkumisen että elinkeinoelämän kuljetusten kannalta ja hyödyt ulottuvat maakuntaa laajemmallekin alueelle.

11.5.2016

2 Rahoitus v. 2016 ja kehukset vuosille 2017–2020

Liikennevirasto on osoittanut Pirkanmaalle vuodelle 2016 perusväylänpidon määrärahoja noin 33,1 miljoonaa euroa. Edelliseltä vuodelta on siirtynyt määrärahoja noin 7,5 miljoonaa euroa ja hieman Liikenneviraston erikseen jakamia omia saldoja. Liikennevirastolla on vielä jonkin verran jakamatonta rahoitusta. Kaikkiaan rahoitusta on Pirkanmaalla korjausvelkapakettiin mukaan luettuna käytettävissä hieman vähemmän kuin vuonna 2015. Tuolloin rahoitusta oli vuoden aikana tulleet lisärahoitukset mukaan lukien käytettävissä noin 50 miljoonaa euroa.

Korjausvelkapaketista on osoitettu Pirkanmaan ELY-keskukselle rahoitusta 22,25 miljoonaa euroa, joista noin 6,318 miljoonaa euroa kohdistuu vuodelle 2016. Tulevien vuosien rahoitusjakautumaa ei ole vielä päätetty.

Vuoden 2016 rahoituksen jakautuminen on esitetty alla olevassa taulukossa:

	vuoden 2015 rahoitus	vuoden 2015 käyttö	Suunnitelma v.2016
Hoito	--	13 650 622	14 685 328
Käyttö	--	1 395 217	1 720 000
Korjaus	--	1 260 208	1 274 515
Elinkaaren varmistaminen	--	17 983 240	22 250 967
Omaisuuksien hallinta	--	12 631	10 000
Parantaminen	--	7 507 115	6 785 652
Liikenteen hallinta	--	13 074	280 000
Suunnittelu	--	639 792	527 000
YHTEENSÄ	50 036 940	42 461 899	47 533 462

Liikenneviraston toiminnansuunnitteluohjeessa esitetty tulevien vuosien perusväylänpidon rahoitus säilyy jokseenkin samansuuruisena kuin vuonna 2016. Vuodesta 2018 eteenpäin on esitetty hieman indeksikorotusta rahoitukseen. Näissä kehyksissä ei kuitenkaan ole vielä huomioitu valtion kehysriihen päätöstä, jonka mukaan perusväylänpidon rahoituksesta vähennettäisiin 25 miljoonaa euroa vuonna 2018 ja 35 miljoonaa euroa vuodessa siitä eteenpäin.

Tulevien vuosien Liikenneviraston Pirkanmaalle esittämät rahoituskehukset on esitetty seuraavassa taulukossa.

11.5.2016

Taulukko Liikenneviraston rahoituskehyykset Pirkanmaalle vuosille 2016-2018, taulukossa ei ole huomioitu vuoden 2016 kehysriihen päätöstä väylänpidon rahoituksen vähenemisestä eikä erillisrahoituksia, esim. korjausvelkarahoitusta.

Tuoteryhmät ja tuotteet	2016	2017	2018	2019	2020
Hoito	13,629	13,958	14,319	14,665	15,018
Käyttö	1,959	2,008	2,058	2,110	2,162
Päivittäinen kunnossapito yhteensä	15,588	16,0	16,377	16,775	17,180
Korjaus	1,501	1,501	1,501	1,501	1,501
Eliinkaaren hallinta	15,160	14,929	15,526	15,744	15,545
Omaisuuuden hallinta	0,000	0,0	0,000	0,000	0,000
Ylläpito yhteensä	16,661	16,4	17,027	17,245	17,046
Liikenneväylien parantamisinvestoinnit	0,210	0,000	0,000	0,274	0,000
Liikenteen hallinnan järjestelmät	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Suunnittelu	0,648	0,548	0,548	0,548	0,548
Parantaminen yhteensä	0,858	0,548	0,548	0,822	0,548
Liikenteen ohjaus ja informaatio	0,000	0,000	0,000		0,000
Liikenteen palvelut yhteensä	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Yhteensä	33,107	32,944	33,952	34,842	34,774

3 Hoito

Talvihoitoluokituksiin tehdään urakoiden mennessä kilpailuun seuraavat muutokset:

Talvihoitoluokkaa nostetaan seuraavilla tieosuuksilla Kangasalan hoitourakka-alueella:

TIE	AOSA	AET	LOSA	LET	PITUUS	vanha luokka	uusi luokka
310	5	0	5	7068	7068	II	1b
310	5	7068	5	8252	1184	1b	1
325	1	0	3	0	12089	1b	1
325	3	0	6	0	14337	II	1b
339	1	0	6	1732	7548	1b	1s
3073	1	0	1	2633	2633	III	II
3403	1	0	1	2935	2935	II	1b
14207	1	2000	2	0	5707	III	II

Mt 3403 muutetaan kuulumaan taajamaluokkaan T1b.

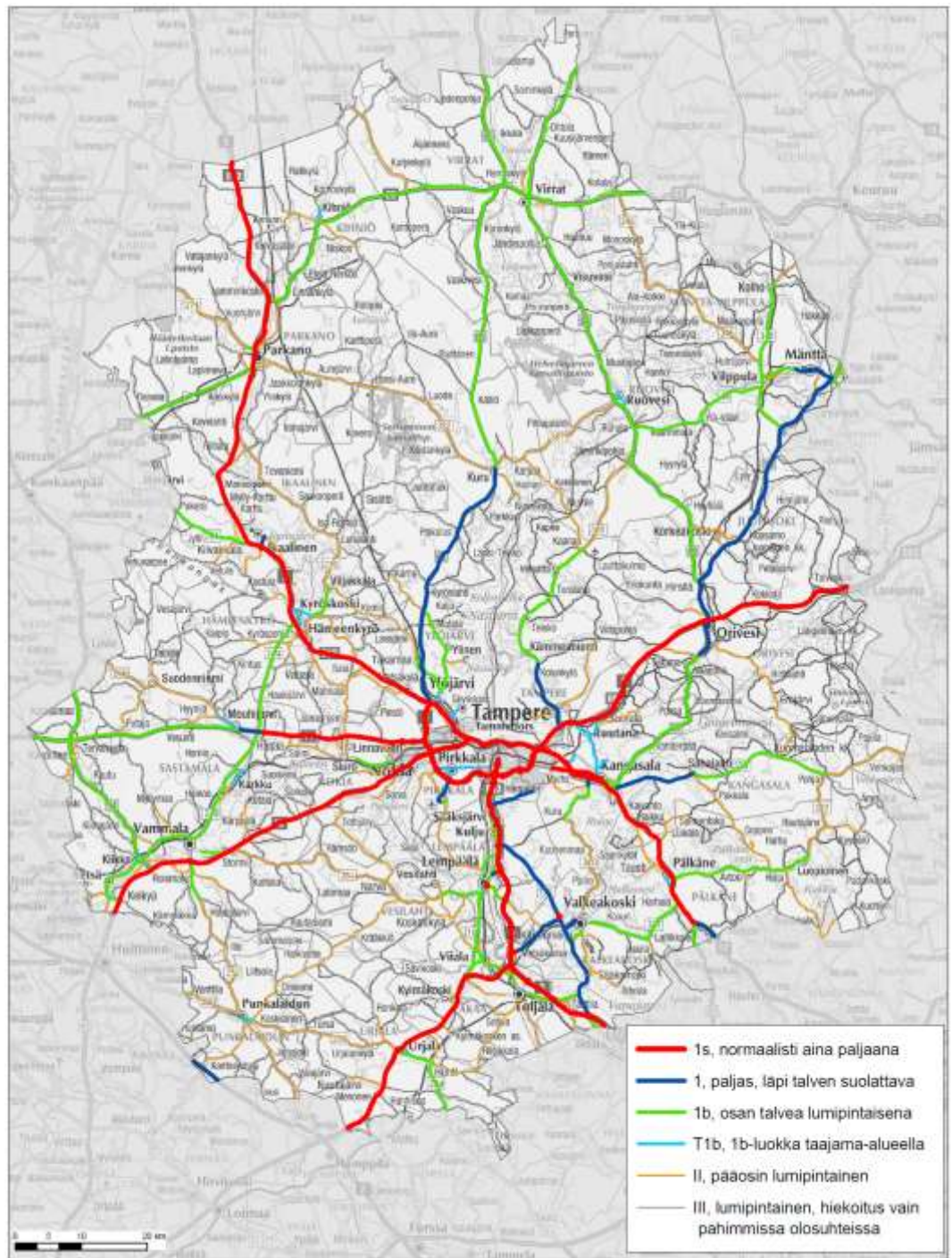
Talvihoitoluokkaa muutetaan seuraavilla tieosuuksilla Oriveden hoitourakka-alueella:

TIE	AJR	AOSA	AET	LOSA	LET	PITUUS	vanha luokka	uusi luokka
58	0	5	0	8	0	3435	1b	1
338	0	1	0	2	6246	10945	1b	1
347	0	3	4087	5	2357	5767	1b	1
14197	0	2	0	2	4650	4650	III	II
14273	0	1	0	1	1100	1100	III	II
3477	0	1	0	1	1195	1195	II	III

Tampereella Rantaväylän tunnelin käyttöönotto tulee lisäämään hoito- ja käyttökustannuksia huomattavasti. Muiden tunnelien kilometrihinnalla arvi-

11.5.2016

oituna Rantatunnelin hoito- ja käyttökustannukset ovat noin 1,7 milj. € vuodessa. Tunnelin energiakustannusten on arvioitu olevan 0,91 milj. €. Tämän lisäksi tulevat vielä tunnelin ja siihen liittyvän tekniikan ylläpitoon liittyvät uusimis- ja korjauskustannukset, joista Tampereen kaupunki maksaa osan.

Kuva Pirkanmaan talvihoitoluokat 1.10.2016-

11.5.2016

4 Ylläpito

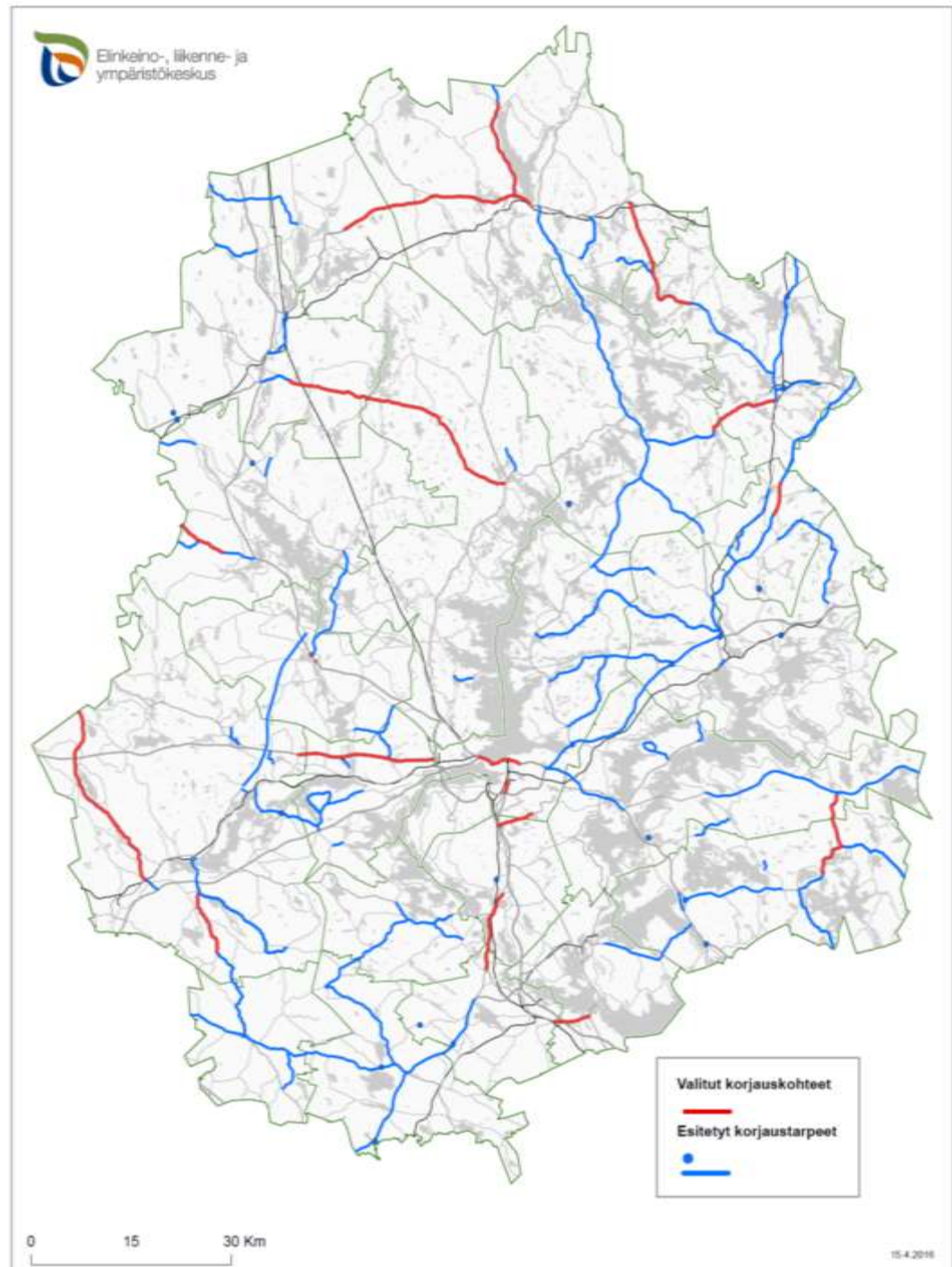
Vuonna 2016 päällystetään yhteensä noin 300 km. Korjausvelkarahoituksen turvin päällysteiden kunnan heikkeneminen saadaan pysäytettyä, mutta korjausvelkaa ei vielä vuoden 2016 rahoituksella saada vähennettyä.

Korjausvelkapaketin rahoitusta osoitetaan Pirkanmaalla seuraaviin kohteisiin:

Kohteen nimi	Kustannusarvio milj.€
Pirkanmaan pääteiden päällysteiden kunnan varmistaminen	2,975
Pirkanmaan väliverkon päällysteiden kunnan varmistaminen	1,275
Pirkanmaan muun päällystetyn tieverkon kunnostaminen	0
Pirkanmaan sorateiden kunnostaminen	1,7
Varusteiden ja laitteiden korjaaminen	1,7
mt 344 rakenteen parantaminen välillä Väärinmaja - Vilppula	0,9
mt 66 rakenteen parantaminen Herraskylä - Liedenpohja	1,8
mt 44 Kiikka - Lavia päällysteen korjaus	0,95
mt 309 Sääksjärvi - Hervanta	0,8
Pääteiden päällysteisiin kuuluvana vt 12 Tampereen rantaväylän päällystäminen	0,6
Pääteiden päällysteisiin kuuluvana: Vt 11 Nokia - Häijää	0,55
Pääteiden päällysteisiin kuuluvana: Vt 23 Kurjenkylä - Herraskylä	0,6
Väliverkon päällysteisiin kuuluvana mt 190 Viiala - Lempäälä	0,65
Väliverkon päällysteisiin kuuluvana mt 58 Juupajoki - Lyly	0,35
Väliverkon päällysteisiin kuuluvana mt 303 Sääksmäki - Toijala	0,5
H-3767 Pappilanjoen silta, Hämeenkyrö	0,9
H-3105 Kalalahden silta, Hämeenkyrö	0,2
mt 346 rakenteen parantaminen Kotala - Innala	1,7
mt 332 Kuru - Parkano päällystäminen ja osittainen rakenteen parantaminen	2,6
mt 322 Luopioinen - Pohja	0,95
mt 252 Punkalaidun - Sastamala	0,55

Korjausvelkapaketin rahoituksen kohdentamista varten kartoitettiin tarpeita yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa. Lisäksi mukaan otettiin muita, esimerkiksi kuntien kautta tulleita tarpeita. Seuraavassa kartassa on esitetty korjausvelkapaketin toteutettavat kohteet ja esille nostetut tarpeet.

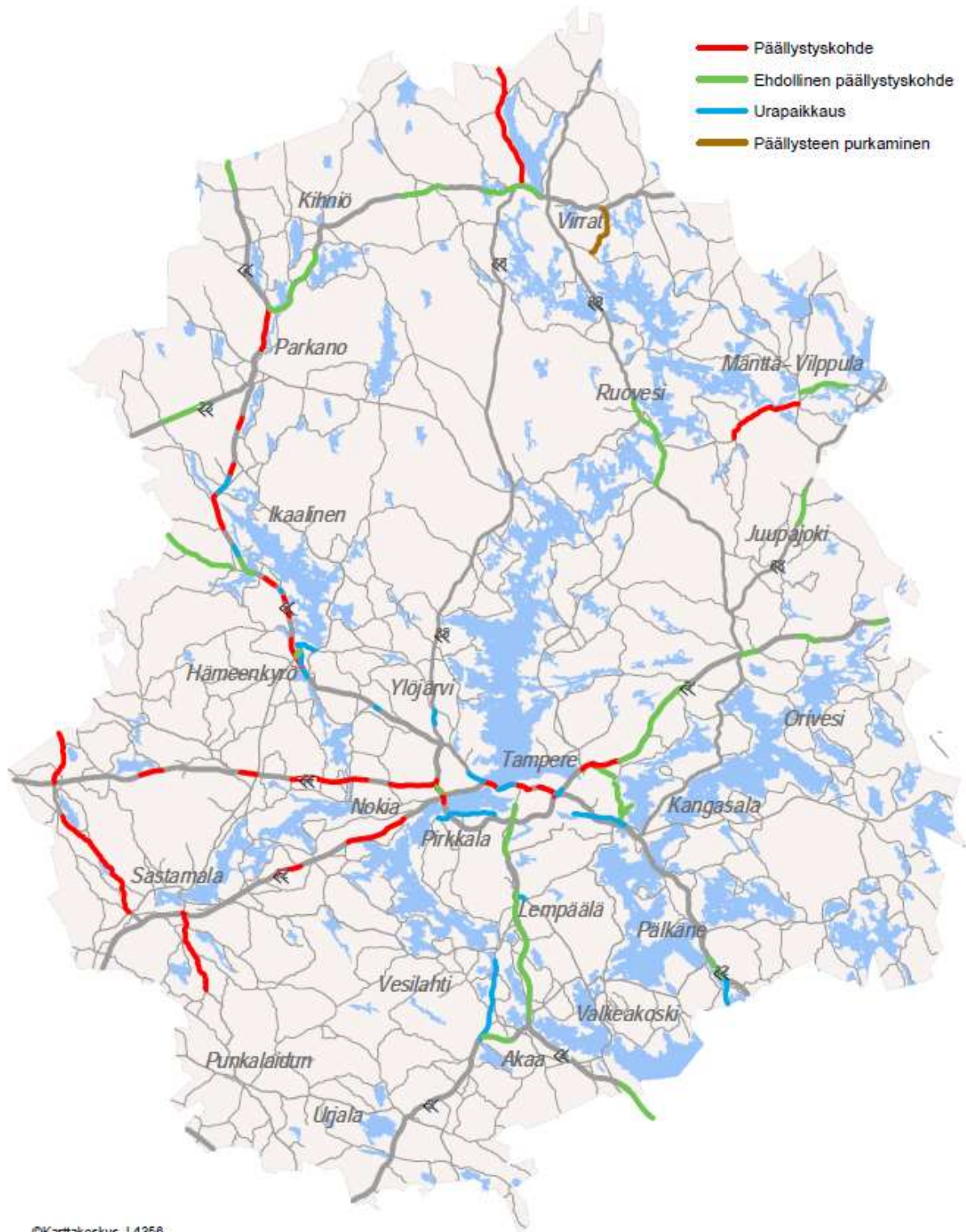
11.5.2016

Kuva Korjausvelkapakettiin valitut korjauskohteet ja sen valmistelun yhteydessä esille nostetut tarpeet

Vuoden 2016 päällystyskohteet ja korjausvelkapaketin kohteet on esitetty seuraavalla kartalla. Kartalla on eroteltu päällystysurakan kohteet, uusiopäällyste (REM) ja urapaikkauskohteet (UREM) sekä päällysteiden purkukohteet (SOP soraksi) eri väreillä:

11.5.2016

Kuva Pirkanmaan päällystyskohteet vuonna 2016. Kohteet tarkentuvat kevään mittauksen ja kustannustason perusteella.

11.5.2016

Pirkanmaalla korjataan vuonna 2016 seuraavat sillat:

Siltanro	Sillan nimi	Tie	Kunta
3506	Leikkosen silta	3	Parkano
3621	Parkanon risteyssilta	23	Parkano
3507	Raiskion ylikulkusilta	3	Parkano
1099	Suinulan ylikulkusilta	3403	Kangasala
1440	Kaitaveden silta	338	Tampere
970	Vännin silta	13709	Urjala
1174	Heposalmen silta	13989	Kangasala
262	Urjalan (Orikosken) ylikulkusilta	284	Urjala
962	Huhdin risteyssilta	284	Urjala
2762	Myöntein silta	12959	Sastamala

Ajoneuvojen massoja ja mittoja koskevan lain muutosten yhteydessä varattiin rahoitusta painorajoitettujen siltojen korjaamiseen. Pirkanmaalla on vuonna 2016 käytössä tätä rahoitusta noin 0,9 miljoonaa euroa. Tällä rahoituksella uusitaan Vännin silta ja Heposalmen silta. Lisäksi rahoitusta käytetään muiden siltojen korjaussuunnitteluun.

Lisäksi silloille tehdään pienempiä yksittäisten rakenneosien korjauksia ja akuutteja ylläpitotoimenpiteitä ylläpitourakassa.

Varusteiden ja laitteiden korjaukset, v. 2016 yht. 700 000 euroa

- Rumpujen korjaukset
- Kaiteiden uusiminen ja jatkaminen, mm. vt 9 Tre – Orivesi

Kelirikkokorjauksia tehdään vuonna 2016 vain alueurakoissa. Vuosille 2017–2018 on osoitettu alueurakoiden lisäksi 1,7 miljoonaa euroa sorateiden parantamiseen, mikä käytetään pääsääntöisesti runkokelirikkokorjauksiin ja kulutuskerrosten puutteiden korjaamiseen lisäosastuksin sekä mahdollisesti kuivatusjärjestelyihin.

5 Parantaminen

Pirkanmaalla jatkuu valtiolla 3 kaksi parantamishanketta:

- vt 3 Parkanon kohdan parantaminen
- vt 3 Hämeenkyrö – Osara

Parkanon kohdan parantamisen yhteydessä vuonna 2016 rakennetaan myös Niementien liittymä yhteistyössä Parkanon kaupungin kanssa. Hämeenkyrö – Osara hankkeesta on jäljellä enää kohteen päällystäminen ja viimeistelytyöt.

Vanhasta MAL –sopimuksesta on toteuttamatta yksi hanke: mt 3022 Lentotasemantien kiertoliittymä Pirkkalassa, mutta sen toteutuminen on kaavoitus- ja maanomistussyistä epävarmaa. Uutta MAL-sopimusta valmistellaan

11.5.2016

parhaillaan. Itse sopimukseen ei tule mainintoja hankkeista, vaan niistä sovitetaan erikseen.

Rantaväylän tunnelin valmistumiseen varaudutaan rakentamalla kaksi uutta informaatiotaulua valtatielle 12. Lisäksi tunnelin käyttöönoton vuoksi joudutaan perusväylänpidon rahoituksella parantamaan Vaitinaron liittymän valo-ohjausta ja kaistajärjestelyjä.

Liikenneturvallisuuden pieniin parantamiskohteisiin on varattu 0,25 miljoonaa euroa. Lisäksi varusteiden ja laitteiden ylläpidon rahoituksella ja alueurakoiden ulkopuolisella hoidon rahoituksella toteutetaan liikenneturvallisuutta parantavia hankkeita, esimerkiksi kaiteiden parantamisia ja näkemäraivauksia. Pienten liikenneturvallisuuskohdeiden rahoitus kohdennetaan seuraaviin kohteisiin vuonna 2016:

- Automaattinen liikenteenvalvonta 80 000 €
- Tiekaiteet 60 000 €
- Tievalaistus 25 000 €
- Liikenteen rauhoittaminen: Ruutana 25 000 €
- Tiemerkinnot 15 000 €
- Luoteis-Pirkanmaan liikennemerkki- ym. tehtävät 30 000 €
- Luoteis-Pirkanmaan hidastekohteet 25 000 €
- Luoteis-Pirkanmaan tiemerkinnotkohteet 20 000 €

6 Keskeiset alueelliset parantamistarpeet

Hallitus on varautunut siirtämään valtakunnallisesti 364 miljoonaa euroa kehittämishankkeilta perusväylänpitoon tulevina vuosina. Rahoituksen kohdentamisen kriteerit ovat vielä valmistelematta, mutta alustavien linjausten mukaan kohdentamisessa tulee painottumaan liikenneturvallisuus, elinkeinoelämän tarpeet ja digitaalisuus. Pirkanmaalla on runsaasti hanke-ehdokkaita kyseiseen ohjelmaan. Ohjelman valmistelu on kesken.

7 Liikenteen hallinta

Pirkanmaalla on runsaasti vanhentuvaa liikenteen hallintaan liittyvää tekniikkaa. Liikennevaloja ja niihin liittyviä ohjelmistoja joudutaan uusimaan vuosittain. Lisäksi on tarpeita vanhimpien muuttuvien nopeusrajoitusten uusimiselle. Vaihtuvien nopeusrajoitusmerkkien ylläpidon rahoituksesta vastaa valtakunnallinen liikenteen hallinnasta vastaava Valtti –yksikkö.

Vuosina 2016-2020 uusitaan viisi liikennevaloliittymää. Näiden lisäksi liikennevalojen ohjelmat uusitaan Ylöjärvellä valtatiellä 3 ja Paasikiventiellä Tampereella. Näinä vuosina myös vt 9 Tampere-Orivesi –välin vaihtuva nopeusrajoitusjärjestelmä tulee uusimiskään.

11.5.2016

8 Joukkoliikenne

Pirkanmaan ELY-keskuksen määrärahaziintiö vuodelle 2016 on 2,033 miljoonaa euroa. Pirkanmaan ELY-keskuksen hankkimien linja-autovuorojen määrä on ollut jatkuvasti vähenemässä.

Vuoden 2016 aikana päättyy 160 nykyistä ostovuoroa ja lähes 100 siirtymäajan sopimuksilla olevaa vuoroa. Osan näistä vuoroista yritykset hakevat reittiliikenneluville ja osan ELY-keskus pystyy ostamaan, osa siirtyy kunnille ja osa loppuu. Tämän hetkisten arvioiden mukaan nykyisellä määrärahaziintiöllä Pirkanmaan ELY-keskuksen alueelta lakkaa noin 60 vuoroa vuonna 2016. Vuoden 2016 aikana tehdään uusi palvelutasomääritys ja ajanjaksolla 2017 - 2020 otetaan mahdollisesti käyttöön Walitti -lippujärjestelmä ja vyöhykepohjainen lippuhinnoittelu.

9 Liikenneinfrastruktuurin kehittäminen

Pirkanmaalla on käynnissä yksi kehittämishanke: Tampereen Rantatunnelin rakentaminen valtatiellä 12 yhteistyössä Tampereen kaupungin kanssa.

Pirkanmaan liikenneinfrastruktuurin kärkihanke on valtatie 3 parantaminen välillä Tampere–Vaasa, jonka kokonaiskustannusarvio on 158 miljoonaa euroa. Valtatie 3 on standardiltaan vanhanaikainen ja sisältää useita ongelmia, joiden korjaaminen parantaisi huomattavasti liikenneturvallisuutta ja poistaisi elinkeinoelämän kuljetusten keskeisiä pullonkauloja.

Toinen ELY-keskuksen tärkeänä pitämä kehittämishanke on Vt 9 Tampere–Orivesi, kokonaiskustannusarvio 140 miljoonaa euroa.

Lisäksi suunnittelua on maakuntakaavan vuoksi edistetty valtatiellä 12 välillä Tampere–Kangasala. Tämän kustannusarvio alustavilla ratkaisulla olisi noin 70 miljoonaa euroa.

Jos rahoitusta ei laajempiin kehittämishankkeisiin ole osoitettavissa, tulisi ainakin kriittisimpiä kohteita kyseisiltä väleiltä parantaa:

- Vt 3 Hämeenkyrön ohitus, kustannusarvio 65,4 miljoonaa euroa
- Vt 9 Suinulan ohituskaistat, kustannusarvio 10 miljoonaa euroa
- Vt 12 Alasjärvi–Lamminrahka kaistajärjestelyt, kustannusarvio 10 miljoonaa euroa

Lisäksi alueella on paljon pienempiä parantamistarpeita, joita ei voida alueellisella rahoituksella toteuttaa. Tällainen on esimerkiksi valtatiellä 12 TAYS:n kohdan kehittäminen. Sen kustannusarvio on 25 miljoonaa euroa.

11.5.2016

10 Pirkanmaan liiton lausunto suunnitelmasta

Alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain 34 pykälän mukaisesti Pirkanmaan maakuntahallitus on antanut Pirkanmaan tienpidon ja liikenteen suunnitelmasta 2016–2020 seuraavan lausunnon:

Suunnitelma noudattaa liikennepoliittisilta linjauksiltaan maakunnassa yhteisesti osoitettuja tarpeita ja asetettuja tavoitteita. Niiden esittäminen tulee ottaa huomioon muun muassa maan hallituksen perusväylänpito- ja investointikohdennuksissa, Pirkanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelman ja sen aiesopimuksen uudistamisessa ja maakuntakaava 2040 -työssä.

Nykyinen rahoitustaso ei kuitenkaan ole maakunnan liikenneverkon kehittämisperiaatteiden ja -tarpeiden mukainen. Maakunnassa on odottamassa toteutumista useita tiehankkeita. Vaikka maan hallitus on lisännyt perusväylänpidon rahoitusta kohdentamalla sitä korjausvelan lyhentämiseen, niin Pirkanmaan liitto esittää vakavan huolestumisensa siitä, että tienpidon ja liikenteen rahoitustaso on edelleen alhainen. Rahoitustason alhaisuus heikentää väestöltään ja liikennemääriltään kasvavassa maakunnassa alueen kehitystä ja elinkeinoelämän kilpailukykyä. Huonokuntoisiksi luokiteltujen päällystettyjen teiden osuus Suomen liikenneverkolla on suurinta Pirkanmaalla ja Varsinais-Suomessa, joissa tieverkko on keskimääräistä selvästi vilkkaammin liikennöityä.

Valtion liikennehallinnon määrärahojen kohdentamisessa tulee jo ns. 364-paketin jaossa korostaa nykyistä enemmän liikennesuoritteen roolia.

Pirkanmaan liitto esittää, että maan hallituksen tulee linjata Suomen liikennepolitiikkaa 2020-luvulle, ja painottaa siinä liikennerahoituksen kohdentamista ihmisten jokapäiväisen liikkumisen ja elinkeinoelämän kuljetusten kannalta merkittävälle väyläverkolle.

Isoista kehittämishankkeista maakunnan lähiajan ykköshankkeena on valtatie 3 yhteysväli Tampere–Vaasa ja siinä Hämeenkyrön ohitustien rakentaminen ja valtatie 9 yhteysvälin Tampere-Orivesi investointien aloittaminen sekä valtatie 12 Alasjärvi–Lamminrahka kaistajärjestelyt.